

СТАНОВИЩЕ

по дисертационен труд за получаване на ОНС „доктор“ по докторска програма „Социална работа, психологически изследвания и социални политики“ към професионално направление 3.4 Социални дейности, на тема: **„Ключови фактори, влияещи върху индивидуалното представяне и спортните постижения на юношите и девойки състезатели по стрелба“**,

с автор Нина Стоянова Дякова

от член на научно жури доц. д-р Мария Иванова Желева

1. *Актуалност на разработения в дисертацията проблем.*

Актуалността на темата е обоснована с конкуренцията и динамичното развитие на спортните технологии, които изискват търсенето на нови подходи при подготовката на състезателите. Отчетена е реципрочната връзка между спорта и психологическото състояние на младите хора. Като особено актуална се посочва темата за когнитивните процеси, влияещи върху постиженията на състезателите по спортна стрелба и по-точно психиката на спортиста, неговото умение за концентрация, устойчивост на стрес и способност за справяне с напрежението. Авторът на дисертацията посочва, че тази тема остава недостатъчно разработена и това демотивира състезателите и не съдейства за тяхната пълноценна професионална реализация. Посочените обстоятелства представляват сериозно предизвикателство пред треньора, който, за да бъде ефективен, е принуден да играе ролята едновременно на педагог, психолог и спортен инструктор, насочващ състезателя към постигане на оптималните резултати.

2. *Посочване и преценка на най-съществените приноси в дисертацията, като се заявява ясно какъв е характера на приносите:*

- *новост за науката* (нови теории, хипотези, методи);

Като цяло, дисертацията представлява новост за науката, тъй като запълва една празнота – тя е изградена на базата на първото в страната ни емпирично изследване на факторите, които оказват влияние върху спортните постижения на състезателите по спортна

стрелба в юношеска възраст. Установени са характерологичните особености на състезателите с високи спортни постижения. Констатирани и доказани са връзки на различни нива: между ниските спортни постижения и типа темперамент; между академичните и спортните постижения; между спортните постижения и взаимоотношенията; между високите спортни постижения и положителните преживявания на състезателите. Същевременно е отречено предположението за зависимост между ръста и спортните постижения на състезателите по спортна стрелба.

- *обогаляване на съществуващите знания;*

С посочените научни приноси се обогатяват съществуващите знания и се преодолява инерцията в мисленето, че тренировъчният процес сам по себе си е достатъчен за високите спортни постижения на състезателите по спортна стрелба.

- *приложение на научни постижения в практиката и реализиран икономически ефект.*

Приложимостта на научните постижения на дисертационния труд са формулирани в „глобалната задача“, която си е поставила авторът: „да усъвършенства работата на треньорите по спортна стрелба като посочи значимостта на факторите, оказващи влияние върху постиженията на състезателите и степента, в която те определят резултатите им по време на състезания“. С помощта на апробирания тест „Многомерна оценка на интероцептивното осъзнаване (MAIA-BG2024)“ и предложените диагностични тестове става възможно прогнозирането на потенциал за високи спортни постижения.

3. *Критични бележки по представения труд.*

Според мен, авторът е объркала обекта и предмета на дисертационния труд. Смятам, че **обектът** на труда са юношите и девойките, състезатели по спортна стрелба, а **предметът** на дисертацията (който не е посочен в уводната част) са факторите, които влияят върху спортните постижения на юношите и девойките. Желателна би била редакция и прецизиране на някои части от текста, както и корекция на граматическите, пунктуационни и правописни грешки. Литературните източници, изброени в библиографията, би трябвало да се цитират съобразно единен за всички стандарт.

Моля, дисертантът да ми отговори на следния въпрос: Какво означава „високи стойности на нравствено-характерологични качества“? (Автореферат, с. 26)?

Посочените препоръки и критични бележки не намаляват научната стойност на дисертационния труд.

4. Мотиви и ясно формулирано заключение.

Дисертацията представлява новост за науката с несъмнен научно-приложен потенциал. Трудът и публикациите към него, безспорно са резултат от личните изследователски усилия на дисертанта и отговарят на изискванията на ЗВО, ЗРАС, ППЗРАС и на Правилника за приемане, обучение на докторанти и придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и научната степен „доктор на науките“ в ТУ-Варна за получаване на ОНС „доктор“. На това основание убедено препоръчвам на останалите членове на научното жури да изразят своето съгласие, **на Нина Стоянова Дякова да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Социална работа, психологически изследвания и социални политики“ към професионално направление**

3.4. Социални дейности.

18. 03. 2026 г.

Член на научното жури:.....

/доц. д-р Мария Желева/